

защото Аннибалъ искачилъ Алпите, прѣминалъ по тѣхъ и се спусналъ отъ тѣхъ вече въ края на октомврий и началото на ноемврий, когато вече въ Алпите пада много новъ снѣгъ, който денемъ се топи, а нощемъ замръзва. Аннибалъ би избѣгналъ трудноститѣ отъ тѣзи послѣдната причина, ако би можалъ да прѣмине Алпите единъ мѣсець по рано, но отъ горѣзложеното лесно може да се види, че това било за него невъзможно.

Въ общъ изводъ, за похода му отъ Испания до Италия трѣбва да се каже, че той му струвалъ много време и трудъ и билъ съпряженъ съ голѣми опасности и загуби на хора, коне, товарни животни и слонове (отъ 37 такива останали по малко отъ половината) и, че Аннибалъ се явилъ въ Италия само съ 26.000 души войска, изнурена отъ дългия и труденъ походъ, едва-ли не паднали духомъ, особенно прѣдъ видъ

на това, че войната съ римлянитѣ още не била почната, а едва сега трѣбало да сепочне, и каква война, и съ каква държава? — която, както видѣхме, можала, въ случай на нужда, да извади до 800.000 души войска! Какво значила прѣдъ тѣзи сила шепата 26.000 души Аннибалова войска? И ако Аннибалъ бѣше обикновенъ чловѣкъ и полководецъ, то цѣлото му прѣдприятие би можало да се нарече чиста глупостъ. Но за това именно, защото Аннибалъ билъ не само необикновенъ, но и великъ чловѣкъ и полководецъ, който овреме всичко прѣдвидѣлъ, съобразилъ и расчелъ, то прѣдприятието му и съставлява единъ отъ най-великитѣ подвизи, не само въ древността, но и за всичкитѣ времена, имало начало и послѣдствия необикновени и всѣкога и за всички, особенно за военнитѣ хора, ще бжде прѣдмѣтъ, достоенъ за удивление и изучаване.

§ 23.

Дѣйствиата на Аннибала и Корнелия Сципиона въ цизалпинска Галлия; — Боя при р. Тициъ; — отстъплението на Сципиона задъ р. Требия.

Аннибалъ, като се спусналъ отъ Алпите на равнинитѣ, далъ на армията си два дни почивка въ земитѣ на тавринитѣ (при днешния гр. Риволи). Тавринитѣ имали война съ инсубритѣ, съюзници на Аннибала, който и се трудилъ да ги примири и да привлече тавринитѣ на своя страна, но напразно. За това той тръгналъ къмъ главния имъ градъ (днесъ Туринъ), блокиралъ го и на третия день го прѣвзелъ съ бой чрѣзъ пристѣпъ, при това за наказание и

примѣръ, истрѣбилъ всичкитѣ жители на града. Това вселило такъвъ страхъ у тавринитѣ и съседни племена, щото тѣ веднага се покорили на Аннибала.

Като накаралъ цизалпинскитѣ галли да въстаналъ, той още отъ първата сѣжка искалъ да поддържи и на гради тѣзи отъ тѣхъ, които били въ съюзъ съ него, строго да накаже онѣзи, които се осмѣлявали да бжджтъ противъ него, и съ това да покаже разликата между неговитѣ дѣйствиа и тѣзи на римлянитѣ. Послѣднитѣ не помогнали овреме на Сагунтъ, били виновници за неговото разрушение и съ това охладили къмъ себѣ си съюзницитѣ си. За усмиренieto на въстаналитѣ инсубри и боии

Средиземно море) ще състави $\frac{2}{3}$ отъ цѣлото разстояние отъ Монмелянъ до Риволи, съ възвишение доста полѣгато, а другата страна, отъ върха на Монъ-Сенисъ до Риволи — само $\frac{1}{3}$ отъ цѣлото разстояние и съ твърдъ стрѣмънь, почти отвѣсенъ спускъ къмъ Италия.